

HAJDU PÁL, BOCZ ÁRPÁD, HIDVÉGI PÉTER, JUHÁSZ IMRE,
SZALAY GÁBOR

Eszterházy Károly Főiskola, Testnevelési és Sporttudományi Intézet, Eger

College of Eszterházy Károly, PE and Sport Science Institute, Eger

E-mail: hajdupal@ektf.hu

A SÍTÁBOR MEGÍTÉLÉSE AZ ESZTERHÁZY KÁROLY FŐISKOLA TESTNEVELŐ-EDZŐ ÉS SPORTSZERVEZŐ ALAPSZAKOS HALLGATÓI KÖRÉBEN

JUDGEMENT OF THE SKICAMP BY THE STUDENT OF P.E. TEACHER–TRAINER AND SPORTMANAGER OF ESZTERHÁZY KÁROLY COLLEGE

Összefoglaló

Az utóbbi években a felsőoktatás számos területén, többek közt a sportszakemberek képzésében jelentős változások következtek be. A strukturális reformok természetes velejárója a tantárgyszerkezet módosulása. A sporttáborok évtizedek óta számottevő helyet foglalnak el az intézmények oktatási kínálatában.

Írásunkban a sítábor megítélését, oktatás-módszertani vonatkozásait vizsgáltuk az Eszterházy Károly Főiskola sportszakos hallgatói körében. Korábbi informális csatornákon beérkezett visszajelzések alapján fogalmztuk meg hipotéziseinket. Kérdőíves kutatási módszert alkalmaztunk (N=122 fő). Az eredmények egyértelműen igazolták feltételezésünket a sítábor képzési folyamatban betöltött fontos szerepéről.

Kulcsszavak: sítábor, főiskolai hallgató, oktatás, rekreáció.

Abstract

In the last few years in several fields of the higher education like the training of sport specialists significant changes occurred. The alter of subject structure is a natural concomitant of the structural reform. Sportcamps take a considerable part of institutions of educational offers for decades. We investigated the judgement and the terms of education-methodology of the skicamp in the circle of the students of sports of Eszterházy Károly College. We drafted our hypotheses according to the feedback come on earlier informal channels. We used

questionary searching method (N= 122 people). The results obviously verified our hypothesis about the important role of skicamp in teaching procedure.

Keywords: skicamp, college student, education, recreation.

Bevezető gondolatok

Intézményünkben a síelés oktatása közel fél évszázados múltra tekint vissza. Az eltelt évtizedek alatt jelentősen módosultak a különböző feltételek. Az első táborok Magyarországon, Bánkúton kerültek megrendezésre. A bizonytalan hóviszonyok, a kevés pálya, azok rövidege és nem megfelelő minősége miatt a 70-es években már Szlovákiában sieltünk. Az 1000 méter feletti hóbiztosabb, hosszabb, jól kezelt sítérek komoly előrelépést jelentettek. Néhány év elteltével a lengyel határ mellől (Zdiar környéke) a tábor átkerült az olcsóbb és közelebb fekvő Alacsony-Tátrába, majd a Kis-Fátrába. A fejlesztések elmaradása és az árak jelentős emelkedése indokolta a tábor fokozatos nyugat felé tolódását először Ausztria, majd a minden igényt kielégítő olasz sípályák irányába. Jelenleg az ár-érték arány itt mutatkozik a legmegfelelőbbnek. Mindezt alátámasztják az elmúlt évi jelentkezések: 71% Olaszországot, 29% Szlovákiát választotta.

A felszerelések folyamatos fejlődése tovább segíti munkánkat. A kezdeti hosszú, 2 méter feletti lécek „drótos” kötással és a bőrbakancsok fokozatosan eltűntek. Helyüket átvették a rövidebb műanyag sílécek biztonságosabb, rugós kötésekkel, az öntött bakancs pedig biztosítja a stabil helyzetet, ugyanakkor kényelmes, meleg és nem ázik át. Az átalakulást követi az oktatási módszerek korszerűsítése. Az évente megrendezésre kerülő oktatói táborok segítik a szakmai továbbképzést. Számunkra is komoly előrelépés lenne, ha intézményi támogatással ezeken rendszeresen részt tudnánk venni.

Egykori tanítványainkat gyakran látjuk viszont a havas lejtőkön, baráti társasággal, családi körben vagy éppen egy csapat gyerekkel ismertetik meg a sportág alapjait. A szakestek, osztálytalálkozók elmaradhatatlan eseménye a tábori élmények, sízőnóták felelevenítése.

Nem véletlen ez a népszerűség, hiszen a sítábor számos előnyös hatást biztosít:

- télen nyújt élményt amikor leginkább inaktív életet élünk;
- jelentős mértékben fejleszti a motorikus képességeket;
- a tanár-tanuló interakció oldottabb formában jelenik meg;
- számtalan lehetőséget kínál a tanulók személyiségének fejlesztésére, kialakítja az együttműködés, alkalmazkodás szabályait;
- néhány nap alatt biztosítja egy sportág alapvető mozgásanyagának megismerését, elsajátítását.

Bizonyos hiedelmekkel ellentétben a sielés oktatása nem veszélyes. Felkészült szakember végezze, a módszertani fokozatok betartásával, maximálisan figyelembe véve a sípályák használatának szabályait.

A sportturizmus iránti kereslet növekedését már korábban jelezték a szakemberek (Bokor 2001). Európában az utóbbi évtizedekben a síturizmus fokozatos térhódítása figyelhető meg (Várhelyi–Könyves 2007). Egyetemista hallgatók körében végzett felmérés kapcsán hasonló jellegű tendenciákról olvashatunk (Müller 2008). A 2000. évtől csökken a klasszikus alpesi sielők, sífutók száma, viszont egyre több snowboardossal találkozunk (Introductory Report, Sport & Tourism 2001).

A vizsgálat célja

Amire kíváncsiak voltunk:

- mi a hallgatók véleménye a sítáborról;
- mennyiben járul hozzá az oktatás a sportág megszerettetéséhez;
- kapnak-e elegendő ismeretet ahhoz, hogy a későbbiekben képesek legyenek tábort szervezni és ott megfelelő szintű oktatást biztosítani.

A felmérés eredményeinek tanulságait fel kívánjuk használni további munkánkban.

Hipotézis

Feltételezésünk szerint:

- a hallgatók többsége rendelkezik korábbi sielési tapasztalatokkal;
- a tábor megítélése alapvetően pozitív;
- jelentős az igény az oktatási anyag és a tábor időtartamának bővítésére;
- sokan terveznek folytatást.

Minta és módszer

Kutatásunkban önkitöltéses kérdőíves módszert alkalmaztunk részben zárt és nyílt kérdésekkel. A válaszokat segítő, több helyen skálát alkalmaztunk.

122 fő töltötte ki a kérdőívet, melyből 87 fő Olaszországban, 35 fő pedig Szlovákiában síelt. Nemek szerinti megoszlás alapján: férfi 77 fő (63,1%), nő 45 fő (36,9%). A többség 19–22 éves korú (100 fő, 81,9%). Ez nem meglepő, miután a tábor a II. évfolyamon kötelező. Néhány csúszás előfordul sérülés miatt és a levelező hallgatók átlagéletkora magasabb.

Eredmények

Síelt-e már korábban?

1. táblázat / Chart 1: *A síelési tapasztalattal rendelkezők és nem rendelkezők megoszlása / Distribution of those having or not having skiing experience*

	Válaszadók (fő)	Válaszadók (%)
Igen	48	39,3
Nem	74	60,7
Összes	122	100

Az adatok nem meglepőek, évek óta jellemző ez az arány. Ritkán fordul elő olyan év, amikor 50% feletti a síelők száma. Miután egyre több általános- illetve középiskolában szerveznek sítábor várjuk a pozitív irányú elmozdulást. Egyetemeken hasonló jellegű vizsgálatánál a síelni tudók aránya lényegesen magasabb volt (Müller 2008).

Ha igen, hányszor?

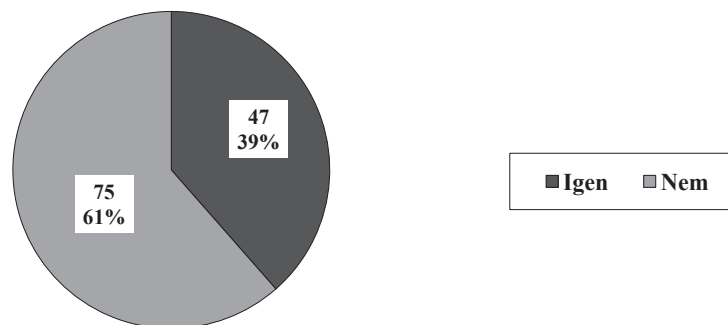
A 48 főből 43 (89,6%) legalább egy hetet síelt már, közel egyharmad pedig évente rendszeresen. Aki kapcsolatba kerül a sportággal zömében megkedveli és keresi a lehetőséget a folytatásra.

Síoktatásban részesült-e?

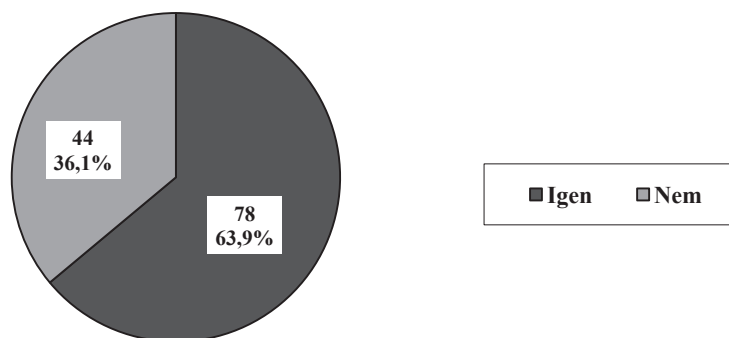
Az oktatást 66%-ban testnevelő tanár, vagy szakképzett síoktató végezte. Komoly előrelépés ez, korábban az autodidakta tanulási mód és a család szerepe volt a jellemző. A szakemberek megjelenésével jelentősen csökkent a sérülések száma.

A családban síel-e valaki?

A válaszadók 71,3%-ánál (87 fő) senki sem síel a családban. Az apát (17,2%) és a testvért (19,7%) közel hasonló arányban jelölték meg. Legkevesebb a síelni tudó anyák száma (10,7%). Nem elhanyagolható a szülői minta szerepe a sportág megszerettetésében, de a megfelelő alapokat szervezett formában célszerű megteremteni.

Volt iskolájában szerveztek-e sítábort?

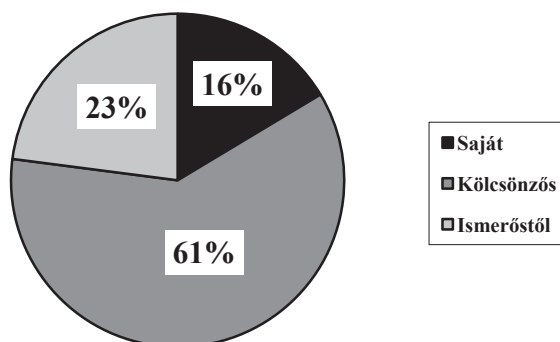
1. ábra / Diagram 1: Általános iskolában szervezett sítáborok gyakorisága / *The prevalence of skicamps organised in elementary schools*

2. ábra / DIAGRAM 2: Középiskolában szervezett sítáborok gyakorisága / *The prevalence of skicamps organised in secondary schools*

A vizsgált középiskolák 63,9%-a, míg az általános iskolák 39%-a szervez sítábort. A középszintű intézmények számadata mindenképp biztató a jövőt tekintve, ellentétben az alapszintűkével. Szeretnénk hangsúlyozni, hogy célszerű lenne már kisgyermekkorban megismerkedni a sportággal, amikor a tanítványok még félelem nélkül, gyorsan tanulnak mozgásokat.

Jelenlegi sífelszerelése

3. ábra / diagram 3: A sífelszerelés beszerzésének módja / The method of collection of the ski equipment

Láthatóan kevés hallgató rendelkezik saját felszereléssel. A kölcsönzők magas arányszáma indokoltnak tűnik tekintettel a hiányos síelési tapasztalatokra. Az „ismerőstől” kategória közel 1/4-es részesedése nem szerencsés. Vitathatatlannal költségkímélő megoldás, de ezek a szerelések gyakran nincsenek megfelelően beállítva, szakszerűen kezelve így gyakran okozhatnak kellemetlen meglepetést használóiknak.

Sítábor kapcsán mi jut eszébe?

2. táblázat / Chart 2: A sítábor legfőbb jellemzői / Major characteristics of the ski camp

	Válaszadók (fő)	Válaszadók (%)
Nem szokásos tanuló tanár interakció	53	43,4
Gyakorlat-centrikus oktatás	66	54,1
Nélkülözhetetlen a tanári pályához	14	11,5
Élményekben gazdag	109	89,3
Télen nyújt mozgásélményt	62	50,8
Természet erőivel való edzés	46	37,7
Fejleszti a kondicionális képességeket	69	56,6
Fejleszti a koordinációs képességeket	70	57,4
Segíti a szocializációs folyamatot	14	11,5
Megismerek egy új sportágat	89	73,0

Legtöbben (109 fő, 89,3%) élményekben gazdagnak tartják a sítábort. Jelentős számban (89 fő, 73%) jelölték meg a hallgatók az „új sportággal való meg-

ismerkedés, ismeretbővítés” kategóriát. Figyelemre méltóan sokan fontosnak tartják a sítábor képességfejlesztő hatását (57%).

A válaszadók több mint fele emelte ki a gyakorlat-centrikus oktatás és a télen szabadban történő mozgásélmény jelentőségét. Az eredmények megerősítik korábbi szerzők kutatásait (Borbély–Müller 2008).

A sítábori oktatás hozzájárulása későbbi testnevelői, sportszervezői munkájához

3. táblázat / Chart 3: A sítábor megítélésének átlagértékei / Average values in the evaluation of the ski camp

	Átlag
A síelés oktatása	3,98
Sítábor szervezés	3,68
Szabadidős programok szervezése	3,45
Képesség- és kompetenciafejlesztés	3,86
Nevelési feladatok megvalósítása	3,73

A válaszadók 1–5-ös skálán értékelték¹, amelyből átlagot számoltunk.

A 4-es közeli átlagok jelzésértékűek. A leendő testnevelők és sportszervezők képesek lehetnek megszervezni iskolai sítábort és ott hatékony oktatást biztosítani. Gyakorlati munkánk kapcsán nagy örömeinkre mindezt rendszeresen tapasztaljuk.

Elégedettségi vizsgálat

Az előző kérdéshez hasonlóan itt is 1–5-ös² skálát képeztünk és átlagot számoltunk. Az olasz és szlovák tábort külön is értékeltük.

¹ Az 1-5-ös skála jelentése:
 1 = egyáltalán nem járul hozzá
 2 = kismértékben járul hozzá
 3 = közepesen járul hozzá
 4 = nagyon hozzájárul
 5 = teljes mértékben hozzájárul

² Az 1-5-ös skála jelentése:
 1 = egyáltalán nem elégedett
 2 = kismértékben elégedett
 3 = közepesen elégedett
 4 = nagyon elégedett
 5 = teljes mértékben elégedett

4. táblázat / Chart 4: A sítábor különböző szolgáltatási elemeivel való elégedettség 1-5-ös skálával történő értékeléseinek átlagértékei / Average values of the evaluation of the different elements of services offered by the ski camp

	(átlag)		
	Összes	Olasz	Szlovák
Sítábor helye	4,24	4,62	3,29
Sípályák állapota	4,50	4,72	3,94
Felvonók állapota	4,56	4,71	4,17
Szállás minősége	3,57	3,85	2,89
Étkezés	3,97	4,27	3,18
Sítábori oktatás	4,50	4,59	4,29
Sítábor ára	3,43	3,82	2,46
Programok	3,67	3,78	3,40
Hangulat	4,36	4,48	4,06

Nagymértékben elégedettek a hallgatók a tábor helyszínével, a sípályák állapotával, a felvonók minőségével, az oktatás színvonalával és a tábor hangulatával. Úgy tűnik a felsorolt területeken nincs szükség komolyabb változtatásra.

A tábor költségeit viszont csak úgy lehet alacsonyabb szinten tartani, hogy nem ötszillagos wellness szállodában történik az elhelyezés. Az elszállásolást így is komfortos körülmények között, 2-3-4 ágyas, zuhanyzós, WC-s szobákban oldjuk meg.

Sajnálatos módon a szűkös időkeretben további szabadidős programok biztosítása komoly nehézségekbe ütközik. Legfontosabb alapelvünkön nem kívánunk változtatni, a sítábor elsősorban a sízésről szóljon!

Több mutatóban jelentős előrelépés tapasztalható az előző évi vizsgálatokhoz képest (Borbély–Müller 2008).

Jelzés értékűek a szembevetendő különbségek az olasz tábor javára. További szervező munkánkban ezt feltétlenül figyelembe kell vennünk. Szlovákiai tábor szervezését földrajzi közelségén kívül semmi más nem indokolja.

Mit hiányolt, mivel volt elégedetlen?

A 10. kérdés nyitott volt, biztosítottuk a szabad válasz lehetőségét. Megnyugtató, hogy a hallgatók harmada maximálisan elégedett volt mindennel. Jelentős viszont a helyszínek közötti különbség. Olaszországban ez 38%-os, Szlovákiában 20%-os!

44 fő (36,1%) szeretett volna több szabadidőt, amit azonban a tábor rövidege és a feszített munkatempó miatt nehéz megvalósítani. Meleg íz hiányára panaszkodott 20 fő (16,4%). Valós problémát ez csupán az együttes beérkezéskor jelentett átmenetileg.

Több szabad sielést igényelt volna 9 fő (7,4%). Nem látjuk akadályát megfelelő feltételek mellett.

10 fő (8,2%) elégedetlen volt az étkezés mennyiségével. A szokatlanul nagy fizikai terhelés, a levegőváltás valóban megnöveli az étvágyat. A svédasztalos reggeli és a többfogásos vacsora azonban kielégítette a döntő többség igényeit.

Az eredmények megerősítik szilárd meggyőződésünket arról, hogy a sítábor elsősorban a sielésről szóljon.

Vélemény az oktatási anyagról

5. táblázat / Chart 5: *A hallgatók igénye az oktatandó anyaggal kapcsolatban / The students' claim to the curriculum*

	Válaszadók (fő)	Válaszadók (%)
Alpesi technika	70	57,4%
Snowboard	50	41,0%
Carving	26	21,3%
Sífutás	13	10,7%

70 fő (57,4%) elegendőnek tartja az alpesi technika oktatását. Figyelemre méltó azonban a felmerülő igény a snowboard (41%), a carving (21%) és a sífutás (11%) megismerésére, kipróbálására.

Úgy tűnik, a fiatalok számára különösen vonzó snowboardozást rövidesen be kell építeni a tábor programjába. A rendelkezésre álló szűkös időkeretben (5 nap) viszont nem látunk lehetőséget az egyébként általunk is támogatott elképzelés gyakorlati megvalósítására.

További kapcsolat téli sportokkal

6. táblázat / Chart 6: *A hallgatók igénye téli sportokkal való további kapcsolatra / The students' further plans about winter sports*

	Válaszadók (fő)	Válaszadók (%)
Nem tervez folytatást	12	9,8%
Továbbfejlesztené sítudását	71	58,2%
További téli sportokkal ismerkedne	33	27,0%
Másokat is megtanítana síelni	39	32,0%
Segítené táborszervezésben	31	25,4%

Örömteli, hogy csupán 9,8% (12 fő) nem tervez egyáltalán folytatást. (Ebből is 11 fő Szlovákiában volt!) Sokan megismerkednének további téli sportokkal, részt vennének tábor szervezésében, lebonyolításában. A „fertőzés” tehát meg-

történt, egyébként mi is szívesen látjuk a „kötelezősőkön” kívül az érdeklődő felsőbbéves diákokat.

A tábor időtartama

7. táblázat / Chart 7: A tábor időtartamának megítélése / The judgement of the duration of skicamp

	Válaszadók (fő)	Válaszadók (%)
Kevesebb is elegendő lenne	2	1,6%
Megfelelő az 5 sínap	67	54,9%
Több napos lehetne	53	43,4%

A tábor népszerűségét jelzi, hogy a válaszadók közel fele akár többnapos sítábort is el tudna képzelni. Szakmailag is indokolható ez a törekvés, ráadásul kielégíthetők lennének a korábban több helyen megfogalmazott jogos hallgatói igények (szabadidős programok, sportágak bővítése, szabad síelés stb.).

A kérdőív további utazási szokásokkal kapcsolatos kérdéseivel terjedelmi okokból jelen tanulmányunkban nem kívánunk foglalkozni.

Összegzés

A lefolytatott vizsgálat eredményei alapján az alábbi következtetéseket kívánjuk megfogalmazni:

- A sítábor megítélése a hallgatók körében alapvetően pozitív.
- Jelentős igény mutatkozik az oktatási anyag és a tábor időtartamának bővítésére.
- Feltétlenül figyelembe kell vennünk a diákok többsége által megfogalmazott, szabadidős programok kiszélesítésére vonatkozó kéréseit.
- Az ár-érték arány jelentős elmozdulása figyelhető meg az olasz sítábor javára, szemben Szlovákiával.
- A sítáborban folyó gyakorlatcentrikus oktatás rendkívül fontos szerepet tölt be a leendő testnevelő tanárok, sportszervezők szakirányú képzésében.

Irodalomjegyzék

- Bokor J. (2001): *Rekreáció és sportturizmus*. Magyar Sporttudományi Szemle, 2001/2sz 14–17. p.
- Borbély A. – Müller A. (2008): *A testi-lelki harmónia összefüggései és módszertana* Valóság-térkép 6. PEM Tanulmányok VIII, Budapest, 189–202.
- Dosek Á., Ozsváth M. (1999): *A sízés 2000. A telemarktól a carvingig*. MTE tankönyv, Szinkron Press Kft.

- Introductory Report Sport & Tourism, World Conference on Sport and Tourism, Barcelona 2001.
- Müller A. – Széles Kovács Gy. – Seres J. (2008): Közgazdász hallgatók sítábori tapasztalatairól. ACTA Academiae Paedagogicae Agriensis új sorozat XXXV. kötet, Eger, 51–68.
- Müller A. – Széles Kovács Gy. – Seres J. – Bocz Á. – Hajdu P. – Kristonné Bakos M. (2008): A sítáborok megítélése a Szegedi Tudományegyetem JGYTKF „Sportszakos” hallgatói körében. ACTA Academiae Paedagogicae Agriensis új sorozat XXXV. kötet, Eger, 51–68.
- Ozsváth M. – Dosek Á. (2009): A sízés + 3. MTE tankönyv, Budapest 2009.
- Várhelyi T. – Könyves E. (2007): A síturizmus és a wellness konvergenciája, ACTA Academiae Paedagogicae Agriensis új sorozat XXXIV. kötet, Eger 149–159.